

Sammen i kampen mot Gyrodactylus salaris i Drammensregionen

Nyhetsbrev nr. 5-2025

Oppsummering av aktiviteter i 2025

Første års behandling er gjennomført i Sandesonen

I perioden 25.-31. august ble det gjennomført rotenonbehandling i Sandesonen. Dette omfatter Sandeelva/Vesleelva, Selvikelva, Bergerelva og Ebbestadelva med tilhørende sidebekker, samt alle mindre kystbekker mellom Holmestrand og Svelvik. For å redusere tap av fisk ved rotenonbehandlingen, samlet mannskap fra Hellefoss-Åmot Kultiveringsanlegg (HÅK) inn voksen laks og sjøørret som midlertidig ble oppbevart på HÅKs settefiskanlegg. Sjøørret ble saltbehandlet og sluppet ut igjen i fjorden. Laks slippes ikke ut igjen, men kan brukes i avlsarbeidet i genbaken for vill laks. Tettheten av voksen sjøørret og laks var imidlertid lav, trolig som følge av at det var svært lav vannføring i vassdragene og at mesteparten av sjøørret og laks oppholdt seg ute i fjorden på behandlingstidspunktet.

De tørre forholdene, med liten vannføring og lav transporthastighet, gjorde at behandlingen av sidebekker ble ekstra krevende for mannskapene. Det aller meste av bekkestrekningene måtte doseres manuelt ved hjelp av hagekanne, og de sakteflytende, nedre delene av elvene måtte doseres nærmest som en «innsjø» ved hjelp av båter og pumpeutstyr. Til tross for dette ble alle vannforekomster behandlet som planlagt.

*Krevende terreng og vegetasjon for behandlingsmannskap langs sidebekker.
Foto: Inger Helene Hagen Sira*

Dosering av sakteflytende deler av elver i Sandesonen (Bergerelva). Foto: Gudmund Humstad

Som forventet var det mange fiskearter i nedre del av Sandevassdraget.

Ved innsamling av dødfisk ble det påvist 14 ferskvannsarter og 9 saltvannsarter, i alt om lag 4500 fisk med samlet vekt på ca. 225 kg.

Kort oppsummert så er Veterinærinstituttet fornøyd med gjennomføringen av bekjempelsesaksjonen i Sandesonen i august. Årets behandling blir evaluert, og behov for eventuelle korrigeringer blir fulgt opp ved neste års behandling.

Innledende klorforsøk i Drammensvassdraget

I månedsskiftet august/september ble det gjennomført innledende forsøk med klor. Det var lav vannføring (120-160 m³/s) i Drammenselva til å begynne med, men den økte mot slutten av forsøksperioden til 200-350 m³/s.

En hoveddosering ble rigget opp rett oppstrøms Hellefossen, og så ble det dosert fra påfriskningsstasjoner ved Risøra oppstrøms Hokksund bru og ved Horgen/Temte ca. 4 km lenger ned i elva.

I Vestfosselva var det minstevannføring på ca. 1,5 m³/s. Etter avtale med Eiker Energi AS ble det sluppet 7 m³/s i en dag i Vestfosselva. I Vestfosselva ble det dosert fra kraftstasjonen i Vestfossen og påfriskning tre steder nedover til samløpet med Drammenselva.

Data fra strømningsmålinger og vannprøver ved ulike vannføringer ble samlet inn, og er nå under bearbeiding. Det vi foreløpig kan si er at det ble registrert god kloreffekt i Drammenselva, og også i Vestfosselva tross lav vannføring.

Det ble også testet klor i fire bekker under forhold med lav vannføring. Basert på resultater og erfaringer fra årets forsøk vil det bli tatt stilling til hvilke bekker som egner seg best for klorbehandling.

Videre utover høsten har det blitt gjennomført befaringer og målinger av strømningsforhold og vannhastigheter i vassdraget, som ledd i forberedelsene til neste års «generalprøve» før fullskala behandling i 2027 og 2028.

Kontroll av strømningsforhold ved steinfylling langs Drammenselva. Foto: Morten Eken

Kartlegging av hensynsområder i Liervassdraget

Det er ikke fastsatt grenseverdier for rotenon i drikkevann, vanningsvann til grønnsaker for direkte konsum eller drikkevann for melkeproduserende husdyr. For å unngå at rotenonholdig vann blir benyttet til disse formålene, blir det behov for å båndlegge vann for slik bruk fra deler av Liervassdraget under, og en tid etter behandlingen. I Lier er det omfattende produksjon av grønnsaker som går til direkte konsum (salat, brokkoli, kål, m.m.). Under tørre forhold er det stort behov for vanning av disse produktene, og mange produsenter har Lierelva som vannkilde.

Den regionale koordineringsgruppa for gyrobekjempelsen i Drammensregionen har mottatt bekymringer knyttet til båndlegging av vannkilden som følge av den planlagte rotenonbehandlingen. Koordineringsgruppa har forståelse for bekymringene, og arrangerte i samarbeid med Lier kommune et informasjonsmøte 22.september, der representanter fra bl.a. Lier Bondelag, Lierelva Vanningslag, Lierelva Grunneierlag, Lierelva Fiskerforening og bønder med sensitive produksjoner var invitert. Hensikten med møtet var å formidle bakgrunnen for valg av rotenon som behandlingsmetode og oppdatert informasjon om status og framdrift i planarbeidet fram mot Gyrobekjempelsen i 2027-2028. Videre ønsket koordineringsgruppa å få innspill fra interessentene som blir berørt av rotenonbehandlingen.

Som oppfølging etter møtet er det igangsatt et arbeid for å kartlegge omfang av hensynskrevende produksjoner og hvilke tiltak som er mulig å gjøre for å redusere konsekvensene av en båndlegging av vannkildene - uten å gå på bekostning av sannsynligheten for effektiv bekjempelse av Gyro.

Lokal koordinator vil i løpet av vinter/vår gå i dialog med interessentene i Liervassdraget og være bindeledd mot aktørene i den regionale koordineringsgruppa.

Mer info om «gyroprosjektet» kan du finne ved å følge denne lenken:

www.ovre-eiker.kommune.no/gyro

eller ved å scanne denne QR-koden:

Morten Eken

*Lokal koordinator for bevaring
av laksefisk i Drammensregionen*

Tlf. 91807919

e-post: morten.eken@ovre-eiker.kommune.no